

Bomenbeleidsplan

***- Module Beschermwaardige
bomen***

Gemeente Asten

Colofon:

Opgesteld door:

Gemeente Asten
Koningsplein 3
Asten

Auteurs:

- R. Schleedoorn, Gemeente Asten, beleidsmedewerker afdeling Openbare Werken, sectie Groen, Natuur en Landschap
- E. Rutten-Maas, Bureau GroenInZicht

Datum:

November 2005

Samenvatting

In 1996 is door de gemeente Asten een lijst met markante bomen opgesteld, vastgelegd in de notitie "Beeldbepalende en monumentale bomen" met als doel het voortbestaan van deze bomen juridisch en planologisch veilig te stellen. De lijst bevat zowel bomen in gemeentelijk als particulier eigendom. Op deze lijst staan ook bomen die op de nationale monumentenlijst zijn opgenomen door de Bomenstichting. Deze nota "Beeldbepalende en Monumentale Bomen" is door de gemeenteraad op 24 september 1996 vastgesteld.

De afgelopen jaren is aandacht besteed aan de bescherming van de bomen. Tot op heden is de bescherming juridisch geregeld via de kapverordening en wordt verwezen naar de lijst in artikel 4.5.2 van de APV. De beeldbepalende bomen zijn echter niet planologisch beschermd. Tevens blijken de gehanteerde criteria niet duidelijk en makkelijk hanteerbaar waardoor bepaalde bomen niet op de lijst zijn opgenomen, terwijl deze bomen wel noemenswaardig zijn.

Het huidige beleid wordt geactualiseerd met als doel:

- beschermwaardige bomen in gemeentelijk eigendom planologisch te beschermen;
- duidelijke criteria waarin onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende categorieën beeldbepalende bomen

Op basis van de nieuwe duidelijke criteria worden binnen de gemeente Asten de volgende categorieën bomen onderscheiden:

- Monumentale boom: voldoet aan alle basiscriteria en aan specifiek criterium II met betrekking tot monumentale waarden in het bijzonder (zie paragraaf 2.3.2);
- Waardevolle boom: voldoet aan alle basiscriteria en aan een van de specifieke criteria waarbij de boom van grote ruimtelijke betekenis is, of hoge ecologische waarden vertegenwoordigt of dendrologisch gezien interessant is;
- Toekomstboom: de boom heeft qua standplaats en soort de potenties om tenminste uit te groeien tot een waardevolle boom, voldoet aan basiscriterium, één van de specifieke criteria en behoort tot de duurzame boomsoorten.

Bovengenoemde bomen zijn op kaart aangegeven en verwerkt in de lijst beschermwaardige bomen inclusief foto en een kaart van de standplaats.

De beschermwaardige bomen worden op de volgende 3 manieren beschermd, namelijk:

1. Feitelijke bescherming: bijzondere status;
2. Juridische bescherming: opname in het bestemmingsplan (indien het een gemeenteboom betreft) en de APV;
3. Fysieke bescherming: voorschriften voor bescherming tegen fysieke beschadiging.

Inhoudsopgave

	Samenvatting	1
1.	Inleiding	3
2.	Beschermwaardige bomen	4
2.1	Huidig beleid	4
2.2	Doelstelling	4
2.3	Aanscherpen van criteria	4
2.3.1	Basiscriteria	4
2.3.2	Specifieke kenmerken	6
2.4	Selectie beschermwaardige bomen	6
3	Bescherming en stimuleringsregelingen	8
3.1	Bescherming	8
3.1.1	Feitelijke bescherming	8
3.1.2	Juridische bescherming	8
3.1.3	Fysieke bescherming	9
3.2	Regelingen	11
3.2.1	Vaktechnische ondersteuning	11
3.2.2	Financiële ondersteuning	11
3.2.3	Educatie	11
3.3	Conclusie	12
4	Aanbevelingen	13

Literatuurlijst

BIJLAGEN

Bijlage 1: Overzichtskaart beschermwaardige bomen

Bijlage 2: Lijst beschermwaardige bomen

Bijlage 3: Lijst af te voeren beschermwaardige bomen

Bijlage 4: Criteria t.b.v. nationale monumentale bomen

Bijlage 5: Voorstel " beschermwaardige bomen in het bestemmingsplan"

1. Inleiding

Bomen vormen belangrijke beeldbepalende elementen en zijn van belang voor de herkenbaarheid en identiteit van de plek waar ze staan. Met name volgroeide bomen leveren hieraan een belangrijke bijdrage. Bijvoorbeeld omdat ze uitzonderlijk oud zijn, omdat ze bij een speciale gelegenheid zijn geplant of omdat ze zeldzaam zijn. Op een aantal plekken in de gemeente Asten, zoals in het centrum, is nauwelijks ruimte voor groene aankleding. Juist op deze plekken vormen de oude bomen belangrijke beeldbepalende elementen. Hiervoor is bescherming nodig en daarom krijgen deze bomen de status "beschermwaardige boom".

In hoofdstuk 2 wordt het huidige en nieuwe beleid ten aanzien van de Astense beschermwaardige bomen verwoord. Ook wordt omschreven aan welke criteria een boom moet voldoen om de status "beschermwaardige boom" te krijgen. Daarnaast wordt omschreven hoe de lijst met beschermwaardige bomen wordt vastgesteld en hoe deze actueel wordt gehouden. Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de manieren waarop de gemeente Asten bescherming regelt. In de bijlagen worden alle beschermwaardige bomen beschreven en op kaart aangeduid.

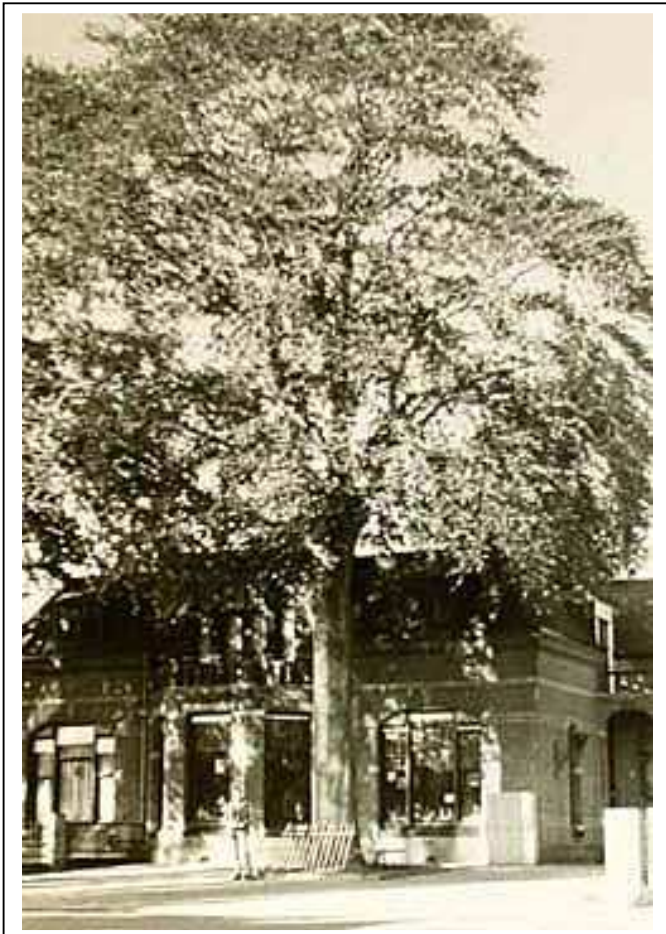

Foto van een 90 jarige beuk (*Fagus sylvatica*) in de Wilhelminastraat, opgenomen op de nationale monumentenlijst.

2. Beschermwaardige bomen

2.1 Huidig beleid

In 1996 is door de gemeente Asten een lijst met markante bomen opgesteld, vastgelegd in de notitie "Beeldbepalende en monumentale bomen" in de kernen van de gemeente Asten. Doel van deze notitie was het voortbestaan van deze bomen juridisch en planologisch veilig te stellen. De lijst bevat zowel bomen in gemeentelijk als particulier eigendom. Op deze lijst staan ook bomen die op de nationale monumentenlijst zijn opgenomen door de Bomenstichting. Deze nota "Beeldbepalende en Monumentale Bomen" is door de gemeenteraad op 24 september 1996 vastgesteld.

De afgelopen jaren is aandacht besteed aan de bescherming van de bomen. Tot op heden is de bescherming juridisch geregeld via de kapverordening en wordt verwezen naar de lijst in artikel 4.5.2 van de APV. De beeldbepalende bomen zijn echter niet planologisch beschermd. Tevens blijken de gehanteerde criteria niet duidelijk en makkelijk hanteerbaar waardoor bepaalde bomen niet op de lijst zijn opgenomen, terwijl deze bomen wel noemenswaardig zijn. Een belangrijk onderdeel zijn bomen die de potentie hebben om beschermwaardig te worden, maar in de huidige situatie niet afdoende worden beschermd.

2.2 Doelstelling

Het huidige beleid wordt geactualiseerd met als driedelig doel:

- duidelijke criteria waarin onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende categorieën beeldbepalende bomen;
- evaluatie en eventueel bijstelling van het huidig beleid ten aanzien van de mate van bescherming, de beperkingen die daarbij aan eigenaren worden opgelegd en de inspanningen die de gemeente verricht om eigenaren tegemoet te komen;
- beschermwaardige bomen in gemeentelijk eigendom planologisch beschermen.

2.3 Aanscherpen van criteria

Een aantal bomen is door de Bomenstichting op de nationale lijst gezet. De criteria voor deze bomen zijn opgenomen in Bijlage 3. Voor de bomen die de gemeente Asten zelf op de lijst beschermwaardige bomen benoemt, worden in onderstaande paragrafen de criteria vermeld.

2.3.1 Basiscriteria

Een boom kan de status "beschermwaardige boom" krijgen als hij aan de volgende eisen voldoet:

1. De boom is duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg en beeldbepalend voor het karakter van zijn omgeving.

2. De geschatte leeftijd is hoger dan die van de bomen in de omgeving en de boom is bij voorkeur minimaal 35 jaar. (Deze regel geldt echter niet voor gedenkbomen, cultuurhistorische waardevolle elementen en bomen die deel uitmaken van de hoofdgroenstructuur; deze bomen kunnen met een lagere leeftijd toch beschermwaardig zijn);
3. De boom mag niet in een onherstelbaar slechte conditie verkeren (d.w.z. de bomen moeten in beginsel weer in een redelijke conditie zijn te brengen). Volledig verval van de boom mag niet binnen tien jaar te verwachten zijn;
4. De boom heeft een dusdanige habitus dat deze karakteristiek is voor de soort, of kan zich (gezien de plantomstandigheden) tot deze karakteristieke habitus ontwikkelen (dit geldt met name voor bomen met een ruimtelijke betekenis).

2.3.2 Specifieke kenmerken

- I. Met betrekking tot de ruimtelijke betekenis:
 - a. de boom is (beeld)bepalend voor het karakter van de omgeving (zie overzichtstekening, bijlage 1) of
 - b. de boom vormt een onderdeel van een geheel intact zijnde boomgroep of uniforme laanbeplanting die een karakteristieke structuur in de kern of landschap zichtbaar maakt of
 - c. de boom is een herkennings- / oriëntatiepunt.

- II. Met betrekking tot monumentale waarde:
 - a. de boom is van een in Asten zeldzame soort, type of hoge leeftijdsklasse (minstens 80 jaar) of
 - b. de boom vormt onderdeel van een monumentale omgeving of van een cultuurhistorische waardevol(le) object(en) zoals bijvoorbeeld een markeringsboom, geplant ter markering van een bijzondere plek zoals een gedachteniskapel, een plein of een kruispunt van belangrijke wegen.
 - c. de boom is gedenkboom ter gelegenheid van een belangrijke maatschappelijke gebeurtenis of
 - d. de boom is geadopteerd, bijvoorbeeld door de Bomenstichting, een bedrijf of een school.

- III. Met betrekking tot meer dan normale ecologische betekenis:
 - a. de boom is onderdeel van een biotoop van (in de omgeving van Asten) schaars voorkomende planten- of diersoort;
 - b. de boom vormt een schakel in de ecologische hoofdstructuurvormende elementen of neemt in een totaal versteend gebied een positie in die de ecologische infrastructuur de functie van "stepping stone" kan vervullen.

- IV. Overige voorwaarden:
 - a. de boom heeft dendrologische waarde (belangrijk als genenreservoir van de betreffende soort of type)
 - b. de boom is bijzonder door zijn habitus bijvoorbeeld door uitzonderlijke hoogte of dikte, snoeiwijze en dergelijke.

2.4 Selectie beschermwaardige bomen

De lijst met beschermwaardige bomen is vastgesteld op basis van bovenstaande criteria. Door middel van nieuwe inventarisatie is de lijst samengesteld. Binnen de gemeente Asten worden de volgende categorieën onderscheiden:

- Monumentale boom: voldoet aan alle basiscriteria en aan specifiek criterium II;
- Waardevolle boom: voldoet aan alle basiscriteria en aan één van de specifieke criteria;

- Toekomstboom: de boom heeft qua standplaats en soort de potenties om tenminste uit te groeien tot een waardevolle boom, voldoet aan basiscriterium 2 en 3 en één van de specifieke criteria en behoort tot de duurzame boomsoorten.

Bovengenoemde bomen zijn op kaart aangegeven en verwerkt in de lijst beschermwaardige bomen inclusief foto.

De lijst wordt op twee manieren geactualiseerd. Iedereen kan bomen aanmelden voor plaatsing op de lijst. Dit kan op een willekeurig moment in het jaar gebeuren. Eenmaal per jaar worden de aanmeldingen beoordeeld en indien nodig wordt de lijst aangepast. Daarnaast vindt 1 keer per 5 jaar of 1 keer per 10 jaar, afhankelijk van de categorie, een schouw plaats. Elke boom wordt opnieuw beoordeeld om te bezien of deze nog aan de criteria voldoet. Daarnaast wordt gekeken of andere bomen voldoen aan de criteria om op de lijst te worden geplaatst. De schouw wordt ook gebruikt als monitoringsinstrument. In een korte rapportage wordt vastgelegd hoe het met de beschermwaardige bomen gaat en of de beschermingsmethoden voldoende werken.

3 Bescherming en stimuleringsregelingen

3.1 Bescherming

De gemeente Asten beschermt haar beschermwaardige bomen op 3 manieren:

1. Feitelijke bescherming: bijzondere status;
2. Juridische bescherming: opname in het bestemmingsplan en de APV. ;
3. Fysieke bescherming: voorschriften voor bescherming tegen fysieke beschadiging.

3.1.1 Feitelijke bescherming

De belangrijkste bescherming is de waardering die gemeente en burgers hebben voor de betreffende bomen en de wil om hier zuinig mee om te gaan. De gemeente draagt dit uit door haar beschermwaardige bomen een bijzondere status te geven, op te nemen in een lijst en deze bestuurlijk te accorderen. Deze lijst wordt bij eigenaren, overige burgers, gemeentelijk personeel en "groene verenigingen" onder de aandacht gebracht om ze te wijzen op het "groene kapitaal" dat in hun omgeving aanwezig is.

3.1.2 Juridische bescherming

Juridische bescherming van bomen kan worden geregeld in de Algemene Plaatselijke Verordening en het Bestemmingsplan. Het bestemmingsplan biedt de beste bescherming in preventieve sfeer. De boom én zijn groeiplaats worden bestemd en daardoor gesignaleerd in de beginfase van nieuwe ontwikkelingen. Deze worden immers getoetst aan het bestemmingsplan. Aan de bestemming kunnen voorschriften worden gekoppeld. De afdeling "Bouwen Wonen en Milieu", taakveld "Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting" neemt hierbij een deel van de boombescherming over omdat zij vergunningen kunnen weigeren voor maatregelen die strijdig zijn met de bestemming "boom" of "groeiplaats boom".

Aan opname in het bestemmingsplan kleven ook enkele nadelen:

- Aanpassing van een vigerend bestemmingsplan is een kostbare en tijdrovende zaak;
- Om bescherming door middel van het bestemmingsplan goed te regelen moet veel gedetailleerde informatie en regelgeving worden vastgelegd;
- Opname in het bestemmingsplan betekent beperking van de mogelijkheden en vrijheden wat met name door burgers als een probleem kan worden ervaren.

Voorheen zijn beschermwaardige bomen alleen door middel van de A.P.V. beschermd en voor bomen in particulier eigendom werkte dit naar tevredenheid. Het kapverbod is helder en de gemeente heeft een goed en duidelijk instrumentarium in handen om de bomen te behoeden voor kap. Voor burgers betekent het een lichte beperking van hun vrijheden waar wel een onderhoudsservice tegenover staat.

Bij de beschermwaardige bomen op openbaar terrein is echter enige malen gebleken dat deze onvoldoende beschermd zijn als ze niet vooraan in ieder planproces in beeld kunnen worden gebracht. Planontwikkeling kan dan nadelige gevolgen hebben voor de beschermwaardige boom met als gevolg dat deze uiteindelijk toch niet handhaafbaar blijkt.

Om deze redenen kiezen wij er voor om alleen beschermwaardige gemeentebomen te beschermen door middel van opname in het bestemmingsplan. Zodra een bestemmingsplanwijziging wordt doorgevoerd, worden de beschermwaardige bomen toegevoegd.

Vooralsnog worden alle beschermwaardige bomen beschermd door middel van de Algemene Plaatselijke Verordening. Beide middelen dienen goed op elkaar te worden afgestemd.

- **Algemene Plaatselijke Verordening (APV)**

De APV is gericht op het instandhouden van de bomen. In de APV is vastgelegd dat in de gemeente Asten voor beschermwaardige bomen in principe een kapverbod geldt. Uitvoering en toetsing gebeuren door de afdeling Openbare Werken.

- **Bestemmingsplan**

In het bestemmingsplan wordt elke gemeentelijke beschermwaardige boom op kaart aangegeven met de bestemming "groeiplaats boom". De omvang van de groeiplaats betreft de maximaal te bereiken kroon diameter met inbegrip van een extra afstand van 2 meter. In de voorschriften worden beschermende bepalingen opgenomen. Hierin is onder andere aangegeven dat het verboden is te bouwen binnen deze bestemming. Daarnaast wordt een aantal gebruiksverboden opgenomen zoals het aanbrengen van kabels, leidingen, drainage en verhardingen. Ook het wijzigen van bodemprofiel en/of grondwaterstand wordt niet toegestaan. Het uitvoeren van heiwerkzaamheden of het inbrengen van andere voorwerpen in de grond is verboden. De exacte uitwerking van deze regeling zal gebeuren door de afdeling "Bouwen Wonen en Milieu" (BWM), taakveld "Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting", op het moment dat bestemmingsplanwijziging aan de orde is. Als bijlage bij deze rapportage is een voorbeeld opgenomen van de gemeente Enschede. Zij hanteren een alom gerespecteerde manier van bescherming en hebben de waardering van de Bomenstichting gekregen in de vorm van de prijs "Beste-bomenidee 2002". Ook de toetsing zal door de afdeling BWM gebeuren.

3.1.3 Fysieke bescherming

Beschermwaardige bomen moeten, net als alle overige bomen, worden beschermd tegen beschadiging aan de boom zelf en van hun boven- en ondergrondse groeiruimte. Op dit moment heeft de gemeente Asten niet de beschikking over een aantal standaardvoorwaarden die gelden voor werkzaamheden in de directe nabijheid van bomen. Dit is echter wel wenselijk.

Indien, bedoeld of onbedoeld, een beschermwaardige boom ernstige fysieke beschadiging oploopt biedt de A.P.V. mogelijkheden tot het stopzetten van de betreffende beschadigende maatregelen en het opleggen van een instandhoudingsplicht. Als de boom dermate ernstig wordt beschadigd dat de boom

daardoor afsterft kan een herplantverplichting worden opgelegd, eventueel in combinatie met een financiële compensatie. (zie hiervoor ook de module "Basis", paragraaf 4.3.2)

In onderstaande schema is aangegeven welke bescherming voor welke categorie van toepassing is.

Categorie	Beschermde status	Kapvergunning	Actualisatie	Compensatie
Monumentale boom	Gemeentelijke bomen juridisch beschermd in het bestemmingsplan en alle bomen middels A.P.V.	Kapverbod (1)	Elke 5 jaar	Bij illegale kap of schade dient een boom van dezelfde omvang herplant te worden of gecompenseerd te worden volgens de methode van de NVTB. Schade wordt verhaald op de veroorzaker (2)
Waardevolle boom	Gemeentelijke bomen juridisch beschermd in het bestemmingsplan en alle bomen middels A.P.V.	Kapverbod (1)	Elke 5 - 10 jaar	Bij illegale kap of schade dient een boom van dezelfde omvang herplant te worden of gecompenseerd te worden volgens de methode van de NVTB. Schade wordt verhaald op de veroorzaker (2)
Toekomst boom	Gemeentelijke bomen juridisch beschermd in het bestemmingsplan en alle bomen middels A.P.V. (3)	Zonder duidelijke argumenten wordt geen kapvergunning afgegeven	Elk jaar- (4)	Bij illegale kap of schade dient een boom van dezelfde omvang herplant te worden of gecompenseerd te worden volgens de methode van de NVTB. Schade wordt verhaald op de veroorzaker. (2)

1. Bij hoge uitzondering wordt een kapvergunning afgegeven, indien uit een boomtechnisch onderzoek blijkt dat de boom niet te handhaven is.
2. Bij herplant dient een boom van dezelfde soort in de directe omgeving aangeplant te worden met een stamomtrek van minimaal 35 cm. Inkomsten uit compensaties moeten in principe aangewend worden ten behoeve van andere beschermwaardige bomen.
3. Van Toekomst bomen wordt verwacht dat deze bomen op den duur qua standplaats en soortkeuze gaan voldoen aan de criteria voor waardevolle of monumentale bomen. Bescherming van de groeiplaats middels het bestemmingsplan is nodig om te voorkomen dat de groeiplaats voortijdig aan kwaliteit inboet en de boom zijn kansen op hoge ouderdom worden ontnomen.
4. Zodra een boom wordt geplant die in potentie beschermwaardig is (bijvoorbeeld op een bijzondere locatie of met een bijzonder doel) wordt deze hetzelfde jaar nog op de lijst opgenomen.

3.2 Regelingen

De gemeente geeft het goede voorbeeld door haar eigen beschermwaardige bomen goed te onderhouden. Om particulieren te stimuleren hetzelfde te doen verleent de gemeente Asten ondersteuning aan de boomeigenaren. De gemeente draagt de kosten voor inspectie en onderhoud aan de beschermwaardige particuliere boom. In ruil hiervoor wordt tussen de gemeente en de particuliere eigenaar een contract opgesteld waarin een kapverbod is opgenomen voor de betreffende boom. Voor beschermwaardige bomen die reeds in het verleden (1996) zijn aangewezen door de gemeenteraad geldt dat hiervoor een "raadsbesluit" is genomen waarbij de mogelijkheid bestond om hiertegen bezwaar aan te tekenen. In nieuwe situaties waarbij particuliere bomen in aanmerking komen om als "Beschermwaardige boom" te worden bestempeld, zal dit op basis van vrijwilligheid geschieden. Als de eigenaar akkoord gaat met de instandhouding van de beschermwaardige boom zal een overeenkomst worden gesloten tussen partijen waarbij bovenstaande zaken geregeld worden. Deze service van de gemeente maakt onderdeel uit van een ruim pakket aan vaktechnische, financiële en educatieve ondersteuning.

3.2.1 Vaktechnische ondersteuning

De gemeente Asten controleert haar beschermwaardige bomen regelmatig. Daarnaast verricht een deskundig boominspecteur gemiddeld 1 x / 5 jaar een inspectie van alle bomen. Indien de toestand van de boom daar aanleiding toe geeft wordt met een hogere frequentie beoordeeld. Zoals reeds eerder vermeld zal de gemeente de beschermwaardige bomen van particulieren ook in haar controlerondes betrekken. Dit is een service die de gemeente aanbiedt als onderdeel van het contract dat wordt opgesteld bij nieuwe beschermwaardige bomen. De bevindingen uit de inspecties en de noodzakelijke maatregelen worden aan de eigenaren teruggekoppeld en een vervolgactie wordt door de gemeente uitgezet.

3.2.2 Financiële ondersteuning

Boomverzorging is specialistisch werk en voor een particuliere boomeigenaar vaak erg duur. Goede verzorging is echter een voorwaarde voor duurzame instandhouding van een boom. De gemeente Asten betaalt daarom de kosten van onderhoud. De maatregelen die uit de inspecties naar voren zijn gekomen worden door de gemeente voorbereid en uitbesteed.

3.2.3 Educatie

De gemeente Asten communiceert veelvuldig met de eigenaren van beschermwaardige bomen. Deze eigenaren worden gewezen op de bijzondere waarde van hun eigendom en de verantwoordelijkheid die dit bezit met zich meebrengt. Deze eigenaren hebben namelijk niet alleen de maatschappelijke verantwoordelijkheid om een stukje "groen kapitaal" in Asten in stand te houden. Het gaat ook om juridische verantwoordelijkheid die zich uit in de zorgplicht. De

gemeente stelt zich hierin op als dienstverlener en adviseert bij vragen. De eigenaar van de boom blijft zelf echter wel aansprakelijk bij eventuele schades.

De belangstelling en waardering voor beschermwaardige bomen wordt ook bij overige burgers vergroot door hier speciale aandacht aan te besteden. De vaststelling en herziening van de beschermwaardige bomenlijst wordt openbaar gemaakt en gepubliceerd in Het Peelbelang.

3.3 *Conclusie*

Uit bovenstaande blijkt dat de gemeente Asten de beschermwaardige bomen goed beschermt. Voor de eigenaren betekent dit een beperking van hun vrijheden maar de gemeente compenseert dit ruimschoots door de service die zij biedt door alle kosten en organisatie omtrent inspectie en onderhoud op zich te nemen. Daarom wordt de bestaande, klantvriendelijke werkwijze voortgezet.

4 Aanbevelingen

- Zodra bestemmingsplannen worden herzien moeten de gemeentelijke beschermwaardige bomen hierin worden opgenomen
- Bescherming van bomen tegen fysieke beschadiging moet worden beschreven in een aparte module. Hierbij kan worden gedacht aan standaardvoorwaarden voor bestemmingsplannen, bestekken en dergelijke.

- **Literatuurlijst**

Boombeleid 1 en 2 – N.O.C.B. Boomtechnisch Adviesburo / ing. H. Rogaar – januari 2003

Criteria voor inventarisatie van monumentale en waardevolle bomen (internet) – Bomenstichting – augustus 2003

Monumentale en beeldbepaalde bomen in de Gemeente Asten

Bijlagen

Bijlage 1: overzichtskaart beschermwaardige bomen

Bijlage 2: lijst beschermwaardige bomen (opsomming en detailinformatie per boom)

Bijlage 3: lijst af te voeren beschermwaardige bomen

Bijlage 4: criteria t.b.v. nationale monumentale bomen

Bijlage 5: voorstel beschermwaardige bomen in het bestemmingsplan.

Bijlage 1: Overzichtskaart beschermwaardige bomen

Bijlage 2: Lijst beschermwaardige bomen (opsomming en detailinformatie per boom)

Bijlage 3: lijst af te voeren beschermwaardige bomen

Lijst af te voeren beschermwaardige bomen (voldoen niet meer aan de gestelde criteria)

nr.	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Eigenaar	Standplaats	Opmerking:
1	Aesculus hippocastanum	Witte paardekastanje	Stichting kinderopvang Asten	Molenstraat 56	Boom verkeert in slechte conditie
2	Tilia platyphyllos	Grootbladige linde	J. Eijsbouts	Hemel 2	Boom reeds gekapt
3	Acer platanoides	Noorse esdoorn	R.Bakens	Wilhelminastraat 48	Boom voldoet niet meer aan criteria
4	Quercus rubra	Amerikaanse eik	R.Bakens	Wilhelminastraat 48	Boom voldoet niet meer aan criteria
5	Quercus robur	Zomereik	R.Bakens	Wilhelminastraat 48	Boom voldoet niet meer aan criteria
6	Juglans regia	Okkernoot		Wolfsberg 77	Boom reeds gekapt
7	Salix sepulcralis "Chrysocoma"	Treurwilg	L. Verberne	Vaarsenhof 2	Boom reeds gekapt
8	Tilia europaea	Gewone linde	E.Waals	Voorste Heusden 42	Boom voldoet niet meer aan criteria
9	Salix sepulcralis "Chrysocoma"	Treurwilg	J.Haasen	Antoniusstraat 11	Boom reeds gekapt
10	Robinia pseudoacacia	Gewone acacia	J.M.J. Driesen	Voorste Heusden 61	Boom voldoet niet meer aan criteria
11	Robinia pseudoacacia	Gewone acacia	R.K. Parochie H. Antonius	Vorstermansplein 14	Boom voldoet niet meer aan criteria
12	Robinia pseudoacacia	Gewone acacia	R.K. Parochie H. Antonius	Vorstermansplein 14	Boom voldoet niet meer aan criteria
13	Fagus sylvatica "Atropunicea"	Rode/bruine beuk	R.K. parochiekerk Ommel	Marialaan 20	Boom verkeert in slechte conditie
14	Salix sepulcralis "Chrysocoma"	Treurwilg	Gemeente Asten	Dionysiusstraat Ommel	Boom reeds gekapt
15	Acer negundo	Vederesdoorn		Kluisstraat 1 Ommel	Boom reeds gekapt
16	Tilia vulgaris	Hollandse linde	Gemeente Asten	Vorstermansplein 12	Boom reeds gekapt
17	Fraxinus excelsior	Gewone es	R.K. Parochie H. Antonius	Vorstermansplein 14	Boom reeds gekapt

18	Fagus sylvatica "Atropunicea"	Rode/bruine beuk	Gemeente Asten	Prins Bernhardstraat 21	Boom reeds gekapt
19	Tilia vulgaris	Hollandse linde		Langstraat 28-a	Boom reeds gekapt
20	Aesculus "Carnea"	Rode paardekastanje	Gemeente Asten	Mgr. Den Dubbeldenstraat	Boom reeds gekapt
21	Acer platanoides	Noorse esdoorn	VVE appartementen- complex	Prins Bernhardstraat	Boom reeds gekapt
22	Acer pseudoplatanus	Gewone esdoorn	Gemeente Asten	Prins Bernhardstraat	Boom reeds gekapt
23	Quercus rubra	Amerikaanse eik		Lienderweg 53	Boom reeds gekapt
24	Robinia pseudoacacia	Gewone acacia	Gemeente Asten	Wilhelminastraat 27	Boom reeds gekapt
25	Robinia pseudoacacia	Gewone acacia		Lienderweg 102	Boom reeds gekapt
26	Tilia platyphyllos	Zomerlinde	Gemeente Asten	Prins Bernhardstraat 44	Boom reeds gekapt

Opm. De bomen in bovenstaand schema waarvan is opgemerkt "boom reeds gekapt" zijn allen gekapt nadat het college van burgemeester en wethouders hierover een besluit hebben genomen.

Bijlage 4: Criteria t.b.v. nationale monumentale bomen

Opgesteld door Bomenstichting

Basisvoorwaarden

1. De leeftijd is minimaal 80 jaar en de boom is door zijn leeftijd en verschijning beeldbepalend, onvervangbaar voor het karakter van de omgeving en van landelijk belang.
2. Een uitzondering kan gemaakt worden voor bijvoorbeeld een herdenkingsboom of een boom met een grote dendrologische waarde
3. De bomen mogen niet in een onherstelbare slechte conditie verkeren (d.w.z. de bomen moeten in beginsel weer in een redelijke conditie zijn te brengen), volledig verval van de boom mag niet binnen tien jaar te verwachten zijn.

Specifieke kenmerken (tenminste één voorwaarde vereist)

1. De boom is dendrologisch van grote waarde, vanwege soort en variëteit in combinatie met leeftijd, grootte en zeldzaamheid.
2. De boom is milieukundig van grote waarde, vanwege het beïnvloeden van het microklimaat door bijvoorbeeld het wegvangen van stof, het zuiveren van de lucht, het nivelleren van luchtverplaatsingen en het breken van wind rond gebouwen.
3. De boom is ecologisch van grote waarde vanwege het belang van het (plaatselijke) ecosysteem. De boom biedt bijvoorbeeld plaats aan zeldzame dier- of plantensoorten, denk hierbij aan vleermuizen.
4. De boom is wetenschappelijk van grote waarde, doordat het een bijzonder zuivere vertegenwoordiger van één soort betreft (genenreservoir).
5. De boom is cultuurhistorisch waardevol:
 - a. Herdenkingsboom; geplant ter gelegenheid van een belangrijke gebeurtenis (bijvoorbeeld geboorte van een prins of prinses, een huwelijk, een jubileum).
 - b. Markeringsboom; geplant ter markering, zoals grensbomen in het agrarisch gebied, of bakenbomen langs de rivieren.
 - c. Kruis / kapelboom; geplant naast een kapel of kruisbeeld om de locatie te benadrukken.
 - d. Boom met een bijzondere snoeivorm bijvoorbeeld bolvorm of leiboom
 - e. Bijzondere groeivorm als gevolg van natuurlijke oorzaken bijvoorbeeld tweestammig, meerstammig.
6. De boom heeft een mythologische betekenis, bijvoorbeeld Kroezeboom.
7. De boom is geadopteerd; bijvoorbeeld door de Bomenstichting, een school.
8. De boom is van grote waarde doordat het een bijzonder fruitras is, bijvoorbeeld de sterappel.

Bijlage 5: Voorstel beschermwaardige bomen in het bestemmingsplan

Aanleiding:

Bomen in een straat zijn op tekeningen van stedelijk ontwerpers en beheerders van de openbare ruimte vaak niet veel meer dan een stip of een kruisje en krijgen juist daardoor te weinig aandacht bij de beoordeling van (bouw)initiatieven in de planfase. Indien een nieuw bestemmingsplan wordt opgesteld kan dit probleem ondervangen worden door aan de bomen een ruimteclaim toe te kennen. Dit is nodig om de noodzakelijke boven- en ondergrondse ruimte veilig te stellen. In dat verband zijn tevens voorschriften opgenomen die de bescherming van bomen tot doel hebben.

Als voorbeeld zijn de voorschriften zoals de Gemeente Enschede deze hanteert opgenomen. De gekozen bestemmingssystematiek en -methodiek impliceert dat binnen globale bestemmingsvlekken ruimtelijke ontwikkelingen op grond van enkele in de voorschriften benoemde bouwtitels rechtens mogelijk worden gemaakt. Echter, voorkomen dient te worden dat het verlenen van bouwvergunning op grond van één van die bouwtitels zou betekenen dat daarmee automatisch een kapvergunning zou moeten worden afgegeven. In verband hiermee is het primaat gelegd bij de bescherming van bomen en is hiervoor een juridische regeling ontworpen. Beoogd is te voorkomen dat er onomkeerbare ruimtelijke ingrepen plaatsvinden.

Het beschermen van (waardevolle) bomen en boomgroepen via het bestemmingsplan lijkt de enige oplossing om de groeiplaats van deze bomen ook daadwerkelijk voor de toekomst veilig te stellen.

Voorstel bestemmingsvoorschriften

Bescherming bomen

- Bouwverbod a. Het is verboden te bouwen ter plaatse van de bestemming "beschermwaardige boom" of binnen een afstand van tien meter tot het hart van de stam van een "beschermwaardige boom".
- Alternatief bouwverbod Het is verboden te bouwen binnen een afstand van twee meter van de maximale kroonprojectie van bomen waarvoor bij het vellen een kapvergunning moet worden aangevraagd op grond van de APV. Dit verbod geldt niet indien een kapvergunning voor velling onherroepelijk rechtskracht heeft verkregen.
- Gebruiksverbod Het is verboden op of in gronden ter plaatse waarop de bestemming "beschermwaardige boom" rust, om binnen een afstand van twee meter buiten de kroonprojectie van de "beschermwaardige boom" de navolgende werkzaamheden uit te voeren:
- a. het aanbrengen van boven- en ondergrondse transport-, energie- of communicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties en apparatuur;
 - b. het leggen van drainagebuizen;
 - c. het aanleggen en verharderen van wegen, paden en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen;
 - d. het verlagen, afgraven, ophogen of egaliseren van de bodem en/of gronden;
 - e. het wijzigen van de grondwaterstand door bevloeiing, (bron)bemaling, drainage of andere wijze;
 - f. het uitvoeren van heiwerkzaamheden of het op andere wijze van indrijven van voorwerpen in de grond.
- Uitzonderingen Het in artikel(bovenstaande) gestelde verbod is niet van toepassing op:
- a. normale onderhouds- en

beheerswerkzaamheden, gericht op en noodzakelijk voor de instandhouding van het onderhavige plangebied;

- b. werken en/of werkzaamheden, die op het tijdstip waarop het bestemmingsplan onherroepelijk van kracht is, in uitvoering zijn mits het verrichten van deze handelingen niet de dood of ernstige beschadiging of ontsiering van de boom tot gevolg (kunnen) hebben;
- c. het aanleggen van halfverharde paden.

Vrijstelling

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd vrijstelling te verlenen van het in artikel en gestelde verbod, indien wordt aangetoond dat door het bouwen en/of gebruik van de gronden de conditie, levensverwachting, groeiplaats en (beeld) kwaliteit van de boom niet wordt aangetast.

Ten behoeve van het verlenen van de vrijstelling kunnen burgemeester en wethouders een bomeneffectrapportage verlangen, waaruit blijkt dat de bouw of werken en/of werkzaamheden geen onevenredige gevolgen hebben voor de levensvatbaarheid en de ruimtelijke, monumentale of ecologische betekenis van de boom.

Burgemeester en wethouders zijn tevens bevoegd bij het toepassen van de vrijstelling nadere eisen te stellen ten aanzien van de situering en afmetingen van bouwwerken en de aard van de verhardingen.

Bij het bestemmingsplan wordt tevens een inventarisatiekaart gevoegd, waarop wordt aangegeven voor welke bomen een kapverbod geldt. Deze kaart dient met name als praktisch hulpmiddel bij de beoordeling van ruimtelijke ontwikkelingen alsmede gebruiks- en bouwinitiatieven.